

Dosarul nr. 2ra-832/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. V. Holban)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, V. Buhnaci, L. Pruteanu)

ÎNCHEIERE

17 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ion Cernolev,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Cernolev
împotriva Nadejdei Boșcaneanu, intervenient accesoriu notarul Svetlana Criucova
cu privire la constatarea nulității absolute a testamentului,
împotriva deciziei din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 18 februarie 2019, Ion Cernolev a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Nadejdei Boșcaneanu, intervenient accesoriu notarul Svetlana Criucova
solicitând declararea nulității testamentului din 13 august 2018, întocmit de către
testatorul Eugenia Cernolev, autentificat de notarul Svetlana Criucova, înregistrat în
registru actelor notariale sub nr. 5762.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, prin scrisoarea nr. 105 din 07
februarie 2019, întocmită de notarul Elena Constantinescu, a fost informat că, la 30
ianuarie 2019 de la Nadejda Boșcaneanu a parvenit cererea de acceptare a moștenirii
în calitate de moștenitor testamentar, anexând la procedura succesorală originalul
testamentului din 13 august 2018, întocmit de către testatorul Eugenia Cernolev,
autentificat de notarul Svetlana Criucova, înregistrat în registrul actelor notariale sub
nr. 5762.

Totodată, a menționat că, în baza testamentului, testatorul a testat întreaga avere
către Nadejda Boșcaneanu, fiica sa.

Reclamantul a afirmat că, având calitatea de moștenitor legal de clasa I, soțul
defunctei, fiind inapt de muncă, născut în XXXX, a acceptat moștenirea la data de
02 octombrie 2018 prin declarația nr. 2198 din 02 octombrie 2018. Defuncta a avut
4 moștenitori legali de clasa I, el, un fecior și două fiice. Astfel, cota de moștenire
care i se cuvine constituie 1/8 cotă-parte, adică 1/2 din 1/4 cotă-parte, care i se cuvenea,
în lipsa testamentului în temeiul moștenirii legale.

Reclamantul a opinat că, la momentul semnării testamentului contestat din 13
august 2018, Eugenia Cernolev nu a avut discernământ. La fel, testamentul a fost
falsificat, din motiv că soția sa Eugenia Cernolev nu a putut și nu a avut dorința de

a semna un testament pe numele Nadejdei Boșcaneanu.

De asemenea, a indicat că, până la decesul Eugeniei Cernolev, câteva zile anterior, ultima se afla într-o stare fizică și psihică grea, care o lipsea de capacitatea de a înțelege acțiunile sale și a dirija cu ele, nu putea acționa cu discernământ, ceea ce rezultă din extrasul din fișa medicală a bolnavului staționar nr. 181323, eliberat la data de 11 februarie 2019 de IMSP Institutul de Medicină Urgentă.

Reclamantul a declarat că, drept urmare a întocmirii testamentului contestat, fiind o persoană de vârstă înaintată, a rămas fără locuință și în orice moment poate să i se solicite să părăsească apartamentul nr. 7, situat în mun. Chișinău, str. XXXXX, nr. 52, în care locuiește la moment. Or, acest apartament aparținea soției sale Eugenia Cernolev, conform datelor din Registrul bunurilor imobile.

Prin hotărârea din 16 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Ion Cernolev împotriva Nadejdei Boșcaneanu, intervenient accesoriu notarul public Svetlana Criucova cu privire la constatarea nulității absolute a testamentului.

Prin decizia din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Ion Cernolev și s-a menținut hotărârea din 16 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel citând prevederile art.1449 alin.(1), (2) Cod civil, în redacția de până la 01 martie 2019, a menționat că, prin testamentul autentificat notarial de notarul public Svetlana Criucova cu nr. 5762 din 13 august 2018, Eugenia Cernolev a testat fiicei sale Nadejda Boșcaneanu întreaga sa avere ce va fi găsită în patrimoniul său la data decesului (f.d.37), iar Ion Cernolev a contestat legalitatea acestui testament, invocând lipsa de discernământ a testatorului la momentul întocmirii actului notarial.

Totodată, a indicat că, testamentul din 13 august 2018, înregistrat cu numărul 5762, a fost autentificat la sediul biroului notarial, unde Eugenia Cernolev s-a prezentat personal, a depus actele pentru întocmirea testamentului, a indicat datele sale din buletinul de identitate, a semnat testamentul, acțiuni, care se încadrează în norma de drept, prevăzută de art.199 Cod civil, în redacția de până la 01 martie 2019.

Instanța de apel a considerat că, aceste acțiuni denotă existența discernământului la momentul semnării testamentului și capacitatea de a aprecia conținutul și consecințele faptelor sale. Or, conform art. 199 alin. (1) și (2) Codul civil, în redacția de până la 01 martie 2019 consimțământ este manifestarea, exteriorizată, de voință a persoanei de a încheia un act juridic. Consimțământul este valabil dacă provine de la o persoană cu discernământ, este exprimat cu intenția de a produce efecte juridice și nu este viciat. În acest sens, a relatat că testamentul contestat, întrunește toate condițiile de valabilitate a actului juridic-consimțământ, obiect, cauză și formă. Consimțământul trebuie să provină de la o persoană cu discernământ, adică avînd facultatea de a pătrunde, de a judeca și a aprecia lucrurile la justa valoare. Prin urmare, instanța de apel a considerat că, defuncta Eugenia Cernolev conștientiza acțiunile sale, își dădea seama de urmările lor și le dorea în cunoștință de cauză.

Cu referire la pretinsa lipsă de discernământ a testatorului Eugenia Cernolev la momentul întocmirii actului notarial, invocat de către soțul acestei Ion Cernolev,

instanța de apel l-a respins ca fiind neîntemeiat, or, de către acesta nu au fost prezentate anumite probe care să ateste cele invocate.

La fel, desi, acesta pune la îndoială concluziile instanței, cât și faptul că, în cererea de apel se face trimitere la art. 148 Cod de procedură civilă, ce prevede efectuarea expertizei, instanța de apel accentuează că, apelantul atât la judecarea cauzei în prima instanță, cât și la judecarea apelului, nu a formulat o cerere prin care să solicite efectuarea expertizei psihiatrică-legală post-mortem în privința defunctei Eugenia Cernolev, pentru a se constata dacă la data când a întocmit testamentul pe numele pârâtei a avut sau nu discernământ. Or, instanța nu poate din oficiu a dispune efectuarea expertizei. Tot aici, instanța de apel a explicat că, reclamantul este obligat de a prezenta probe în susținerea cerințelor, iar rolul instanței este de a constata ori nu temeinicia celor solicitate.

La 10 februarie 2020, Ion Cernolev a declarat recurs împotriva deciziei din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, emiterea unei noi hotărâri de admitere a cererii de chemare în judecată.

În motivarea recursului s-a invocat neechitatea procesului judiciar în fața instanței de apel, deoarece instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și anume prevederile art. 373 alin.(2) Cod e procedură civilă. La fel, instanța de apel a apreciat arbitrar probele.

Copia recursului a fost expediată intimaților conform scrisorii de însoțire datate cu 18 mai 2020 (f.d.90) și a fost recepționată la 20 mai 2020 și 26 mai 2020, conform avizelor de recepție (f.d.91-92).

La 02 iunie 2020, prin intermediul poștei (f.d.97), intervenientul accesoriu notarul Svetlana Criucova a depus referință la cererea de recurs.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 10 decembrie 2019, iar Ion Cernolev a declarat recurs la 10 februarie 2020, ceea ce denotă că recursul este în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Ion Cernolev, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ion Cernolev nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Ion Cernolev.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ion Cernolev împotriva deciziei din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat